Nederlandse tekst (titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973).

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE

A R R E S T

Nr. 88.228 van 26 juni 2000

A. 80.132/XIII-856

In zake : 1. **RICKER** Juliette,
2. **HULIN** Jean-Pierre,
3. **HULIN** Nicole,

die allen woonplaats hebben gekozen bij
Mr. Emmanuel de WILDE d'ESTMAEL, advocaat,
de Broquevillelaan 116/10
1200 Brussel,

tegen :

het Waals Gewest, vertegenwoordigd door zijn Regering,

dat woonplaats heeft gekozen bij
Mr. Jean BOURTEMBOURG, advocaat,
Zwitserlandstraat 24
1060 Brussel.

DE RAAD VAN STATE, XIIIe KAMER ,

Gezien het op 4 september 1998 ingediende verzoekschrift, waarbij Juliette RICKER, Jean-Pierre HULIN en Nicole HULIN de nietigverklaring vorderen van :

1. de beslissing die de Minister van Begroting, Tewerkstelling en Vorming op 20 augustus 1998 vastgesteld heeft, waarbij het beroep verworpen wordt dat op 16 juli 1998 tegen de beslissing van 7 juli 1998 ingesteld was;

2. de op 7 juli 1998 door het directoraat-generaal economie en tewerkstelling van de Waalse Regering genomen beslissing dat het landbouwbedrijf dat verzoekers exploiteren niet voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, ingevoegd bij het programmadecreet van 17 december 1997, om reden dat de onderneming geen werknemers tewerkstelt;

Gezien de regelmatig uitgewisselde memories van antwoord en wederantwoord;

Gezien het verslag van de heer THIBAUT, auditeur bij de Raad van State;

Gelet op de beschikking van 16 november 1999, waarbij de neerlegging van het dossier en het verslag ter griffie wordt gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan de partijen en gezien de laatste memories;

Gelet op de beschikking van 5 april 2000, waarvan aan de partijen kennis is gegeven en waarbij wordt bepaald dat de zaak voorkomt op de terechtzitting van 11 mei 2000;

Gehoord het verslag van de heer LEROY, staatsraad;

Gehoord de opmerkingen van Mr. S. WYNSDAU, loco Mr. E. De WILDE d'ESTMAEL, advocaat, die voor verzoekers verschijnt, en van Mr. J. BOURTEMBOURG, advocaat, die voor de verwerende partij verschijnt;

Gehoord het andersluidend advies van de heer THIBAUT, auditeur;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat de volgende feiten dienstig zijn voor het onderzoek van het beroep :

Op 9 januari 1990 richten Jean-Pierre en Nicole HULIN, de tweede en de derde verzoekende partij, met hun broer Etienne HULIN te Péronnes-Lez-Binche een landbouwvennootschap op, die door Etienne HULIN alleen als beherend vennoot geëxploiteerd wordt.

Op 3 februari 1998 overlijdt Etienne HULIN intestaat en laat de drie verzoekende partijen achter als enige erfgenamen, die de 6.900 aandelen van de

landbouwvennootschap verkrijgen. De drie erfgenamen beslissen de exploitatie van de landbouwvennootschap voort te zetten. Op 10 juni 1998 richt de notaris van verzoekers aan de diensten van de verwerende partij een attestaanvraag met het oog op het verlaagde tarief van 3 % voor de successierechten op de aandelen van de landbouwvennootschap, met toepassing van artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, ingevoegd bij artikel 2 van het programmadecreet van 17 december 1997 houdende verschillende maatregelen inzake belastingen, taksen en retributies, huisvesting, onderzoek, milieu, plaatselijke besturen en vervoer; hij wijst erop dat de vennootschap geen enkele werknemer tewerkgesteld heeft.

Op 7 juli 1998 weigert de directeur-generaal economie en tewerkstelling van de verwerende partij een attest af te geven met toepassing van artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, om de als volgt verwoorde reden : "60*bis*, § 3, 2°, de onderneming stelt geen werknemers tewerk". Dit is de tweede bestreden handeling.

Op 16 juli 1998 stellen verzoekers beroep in overeenkomstig artikel 6 van het besluit van de Waalse Regering van 30 april 1998 betreffende het verlaagd tarief van de successierechten in geval van ondernemingsoverdracht. Op 20 augustus 1998 verklaart de Minister van Begroting, Tewerkstelling en Vorming van de verwerende partij het beroep dat verzoekers ingesteld hebben niet-gegrond en "handhaaft" de beslissing van 7 juli 1998. Dit is de eerste bestreden handeling. Ze luidt als volgt :

" De Minister van Begroting en Financiën, Tewerkstelling en Vorming,

Gelet op het programmadecreet van 17 december 1997 houdende verschillende maatregelen inzake belastingen, taksen en retributies, huisvesting, onderzoek, milieu, plaatselijke besturen en vervoer, inzonderheid op artikel 2, waarbij een artikel 60*bis* wordt ingevoegd in het Wetboek der Successierechten;

Gelet op het besluit van de Waalse Regering van 30 april 1998 betreffende het verlaagd tarief van de successierechten in geval van ondernemingsoverdracht, inzonderheid op artikel 1, 1° en 6°;

Gelet op de attestaanvraag die op 10 juni 1998 ingediend is door de gemachtigde van de erfopvolgers van de landbouwvennootschap "Ferme Etienne HULIN";

Gelet op de beslissing van 7 juli 1998 van de directeur-generaal van het bestuur die bij artikel 2 van het besluit van de Waalse Regering van 30 april 1998 bevoegd verklaard wordt om attesten uit te reiken, welke beslissing ter kennis gebracht is van de gemachtigde van de erfopvolgers;

Gelet op het beroep dat binnen de voorgeschreven termijn ingesteld is door de raadsman van de erfopvolgers, Mr. Emmanuel de WILDE

d'ESTMAEL, per aangetekend schrijven van 16 juli 1998, dat ontvangen is op 23 juli 1998;

Besluit

Aangezien verzoekers in hoofdzaak van oordeel zijn dat de motivering van de beslissing van 7 juli 1998, namelijk "De voorwaarde bepaald in artikel 60*bis*, § 3, 2°, is niet nageleefd, omdat de onderneming geen werknemers tewerkstelt", een dwaling in rechte is om reden dat artikel 60*bis*, § 3, ingevoegd in het Wetboek der Successierechten bij het voormelde decreet van 17 december 1997, betrekking heeft op een voorwaarde die moet worden vervuld na het overlijden van de *de cuius*, terwijl artikel 60*bis*, § 1, geen tewerkstellingsvoorwaarde omvat die vervuld moet zijn bij het overlijden van de *de cuius*;

Aangezien uit de artikelsgewijze bespreking die volgt op de memorie van toelichting bij het ontwerp van programmadecreet blijkt (...) dat het "aantal tewerkgestelde werknemers bepaald wordt op basis van de aangiften die door de sociale wetgeving vereist worden. De werknemers bedoeld in artikel 5 van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten komen dus niet in aanmerking";

Aangezien uit het verslag dat de heer WAHL (...) namens de commissie Begroting, Algemene Zaken en Buitenlandse Betrekkingen uitgebracht heeft, eveneens blijkt dat de Minister in antwoord op een vraag van de heer FICHEROULLE erop gewezen heeft dat "het criterium betreffende het behoud van het aantal werknemers alleen op loontrekkers betrekking heeft";

Aangezien in artikel 3, § 1, 5° en § 3, 2°, van het voornoemde besluit van de Waalse Regering van 30 april 1998 alleen sprake is van het begrip werknemers die bij arbeidsovereenkomst voltijds in dienst worden genomen en die sociale-zekerheidsbijdragen moeten betalen;

Aangezien het begrip beherend vennoot die lichamelijke arbeid verricht, zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 12 juli 1979, niet gelijkgesteld kan worden met het begrip werknemer in de zin van de wet van 3 juli 1978, waarnaar de wetgever verwijst;

Aangezien de verzoekende partijen ten onrechte beweren dat de decreetgever geen verschil in behandeling mag instellen tussen erfopvolgers-erfgenamen van personen die aan het hoofd hebben gestaan van ondernemingen met loontrekkenden, en personen die erven of die personen opvolgen die aan het hoofd hebben gestaan van ondernemingen met niet-loontrekkende medewerkers, zoals beherende vennoten van landbouwvennootschappen, om reden dat de wetgeving anders strijdig zou zijn met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet;

Aangezien het Arbitragehof deze grondwettigheidstoetsing doet op grond van criteria tot beoordeling van de evenredigheid, de redelijkheid en de motivering;

Om die redenen,

- het door de verzoekende partijen ingestelde beroep niet-ontvankelijk te verklaren;

- en bijgevolg de beslissing van 7 juli 1998 te handhaven";

Overwegende dat het beroep zowel gericht is tegen de beslissing van de directeur-generaal van 7 juli 1998, waarbij deze verklaart dat de verzoekende partijen niet voldoen aan de voorwaarden bepaald bij artikel 60*bis*, als tegen de ministeriële beslissing van 20 augustus 1998 waarbij de beslissing van 7 juli 1998 "gehandhaafd" wordt; dat het beroep aan de orde in artikel 6 van het besluit van de Waalse Regering betreffende het verlaagd tarief van de successierechten in geval van ondernemingsoverdracht, een beroep tot herziening is, zodat de op 7 juli 1998 genomen beslissing vervangen is door die welke de Minister op 20 augustus genomen heeft, ongeacht de bewoordingen die gebezigd zijn bij de redactie van de laatstgenoemde beslissing; dat het tweede onderwerp van het beroep niet-ontvankelijk is;

Overwegende dat de auditeur-rapporteur de bevoegdheid van de Raad van State betwist in de volgende bewoordingen en dat de verwerende partij zich daarbij in haar laatste memorie aansluit :

" Volgens de artikelen 144 en 145 van de Grondwet behoren geschillen over burgerlijke en politieke rechten uitsluitend tot de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken, behoudens de bij de wet gestelde uitzonderingen, wat de laatstgenoemde rechten betreft.

Om het werkelijke doel van het verzoekschrift te bepalen, dat niet noodzakelijkerwijs samenvalt met het doel dat erin aangegeven wordt of dat blijkt uit de uitlegging ervan, mag men alleen oog hebben voor de kwalificatie van het onderwerp van het beroep ten opzichte van de door de Grondwet vastgestelde fundamentele bevoegdheidsregels.

Bij artikel 2 van het programmadecreet van 17 december 1997 houdende verschillende maatregelen inzake belastingen, taksen en retributies, huisvesting, onderzoek, milieu, plaatselijke besturen en vervoer, is voor het Waals Gewest in het Wetboek der successierechten een artikel 60*bis* ingevoegd, luidende :

" Art. 60bis. § 1. In afwijking van de artikelen 48 en 48.2 wordt het successierecht vastgesteld op 3 % van het netto-aandeel in een onderneming voor zover de nalatenschap of de vereffening van het huwelijksvermogensstelsel ten gevolge van een overlijden betrekking heeft op :

1° goederen die een algemeenheid van goederen, een activiteitensector of een zaak uitmaken waarmee de cujus of zijn echtgenoot tot de dag van zijn overlijden een industriële, handels-, ambachts-, landbouw- of bosbouwonderneming uitbaatte;

2° de volle eigendom van de effecten van een vennootschap waarvan de effectieve directiezetel gevestigd is in een Lidstaat van de Europese Unie en die een industriële, handels-, ambachts-, landbouw- of bosbouwonderneming uitbaat.

Het geheel van de overgedragen effecten moet ten minste 25 % van de stemrechten in de algemene vergadering bedragen. Als het geheel van de overgedragen effecten minder bedraagt dan 50 % van de stemrechten in de

algemene vergadering moet bovendien een aandeelhouderschapsovereenkomst gesloten worden voor ten minste 50 % van de stemrechten in de algemene vergadering. Door het sluiten van deze overeenkomst verplichten de partijen zich ertoe de in paragraaf 3 van dit artikel bedoelde voorwaarden in acht te nemen.

§ 2. Onder netto-aandeel moet worden verstaan : de waarde van het geheel van de in paragraaf 1, 1°, bedoelde goederen, of de waarde van de in paragraaf 1, 2°, bedoelde effecten, verminderd met de schulden, met uitzondering van die welke speciaal werden aangegaan om andere goederen te verwerven of te behouden.

§ 3. De in paragraaf 1 opgenomen bepaling is alleen van toepassing op voorwaarde dat :

1° de onderneming gedurende minstens vijf jaar na het overlijden een activiteit voortzet;

2° het in voltijdse eenheden uitgedrukte aantal werknemers binnen de onderneming tijdens de eerste vijf jaar na het overlijden gelijk blijft aan ten minste 75 %;

3° het vermogen dat geïnvesteerd is in een in paragraaf 1, 1°, bedoelde onderneming, of het maatschappelijk kapitaal van een in paragraaf 1, 2°, bedoelde vennootschap niet vermindert ten gevolge van heffingen of uitkeringen in de loop van de eerste vijf jaar na het overlijden;

4° de erfgenamen bij de aangifte van nalatenschap een door de Regering van het Waalse Gewest afgegeven attest bezorgen aan de bevoegde ontvanger, waaruit blijkt dat ze aan de vereisten voldoen. De Regering van het Waalse Gewest bepaalt de wijze waarop het attest wordt aangevraagd en afgegeven;

5° de erfgenamen die de in dit artikel bedoelde vermindering hebben genoten, moeten bovendien, gedurende een periode van vijf jaar na het overlijden, jaarlijks bewijzen dat ze nog steeds voldoen aan de vereisten om het verminderde tarief te genieten. De Regering van het Waalse Gewest bepaalt de regels voor dit jaarlijkse bewijs."

Uit deze bepaling kan worden afgeleid dat verzoekers rechtstreeks aan de bepaling van het decreet het recht ontlenen om slechts een verlaagd bedrag aan successierechten (3 %) te betalen, voorzover de objectieve voorwaarden die worden bepaald in paragraaf 3 van artikel 60*bis* vervuld zijn. De omstandigheid dat, voor het vestigen van dat recht om slechts beperkte successierechten te betalen, het voormelde programmadecreet de Gewestregering gemachtigd heeft om de wijze te bepalen waarop het attest wordt aangevraagd en afgegeven, waarbij bevestigd wordt dat de objectieve voorwaarden van het decreet vervuld zijn, verleent aan de bestuursoverheid geen discretionaire bevoegdheid om na te gaan of aan de voorwaarden voldaan is.

Verzoekers kunnen aldus voor de justitiële rechter hun burgerlijk recht doen gelden om slechts 3 % successierechten te betalen, zelfs indien de diensten van de verwerende partij van oordeel zijn, zonder daartoe door het voormelde decreet bevoegd gemaakt te zijn, dat verzoekers niet voldoen aan de bij het decreet bepaalde voorwaarden.

Het attest van de bestuurlijke overheid is *in casu* geen handeling waarbij aan verzoekers enig recht wordt toegekend, maar dient alleen om hun optreden bij de bevoegde belastingontvanger te vergemakkelijken.

In de onderhavige zaak blijkt duidelijk uit de argumentatie van verzoekers dat ze betwisten dat een administratieve overheid mag weigeren een verplichting uit te voeren die een subjectief recht vormt waarop ze beweren aanspraak te kunnen maken (door te stellen dat ze voldoen aan de voorwaarden van het decreet) in een aangelegenheid waarin de bevoegdheid van het bestuur volledig gebonden is.

De omstandigheid dat de meningen van de partijen uiteenlopen wat betreft de uitlegging van de bepaling van het decreet doet niets af aan de bevoegdheid van de Raad van State.

(er volgt een citaat uit arrest nr. 78.942 van 24 februari 1999, stad Luik).

In het onderhavige geschil hebben verzoekers de mogelijkheid om van de verwerende partij voor de justitiële gerechten de teruggave te vorderen van de niet-verschuldigde belasting en om de uitlegging te betwisten die de stellers van de bestreden handelingen in het Waals Gewest geven aan artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, en beschikken ze aldus over de mogelijkheid om een vordering in te stellen die hetzelfde, en zelfs een ruimer, gevolg heeft dan een vordering bij de Raad van State";

Overwegende dat in paragraaf 3 van het voormelde artikel 60*bis* de aanspraak op het in paragraaf 1 bepaalde verlaagde tarief afhankelijk gesteld wordt van het voldaan zijn aan de vijf erin opgesomde voorwaarden; dat de eerste drie ervan "grond"-voorwaarden zijn betreffende de voortzetting van de economische activiteit van de onderneming onder bepaalde voorwaarden, en de laatste twee "vorm"-voorwaarden zijn, betreffende de wijze om aan te tonen dat de eerste drie voorwaarden vervuld zijn; dat alle voorwaarden evenwel als gelijke voorwaarden voorgesteld worden; dat ze bepalend zijn voor een beslissing die moet worden genomen door de federale overheid die belast is met de inning van successierechten; dat de vierde voorwaarde (alsmede, in mindere mate, de vijfde, waarover het in casu niet gaat) de afgifte behelst van een door de gewestelijke overheid opgemaakt document; dat bij ontstentenis van dat document de federale overheid het verlaagde belastingtarief niet kan toekennen, zodat verzoekers zich op geen enkel subjectief recht tegenover de federale staat kunnen beroepen, zelfs als ze zouden aantonen dat de "grond"-voorwaarden vervuld zijn; dat de federale belastingdienst, wanneer hij in het bezit is gesteld van het door de Gewestregering afgegeven document, daarentegen wel nog kan onderzoeken of de andere voorwaarden vervuld zijn; dat immers, doordat het verlaagde tarief alleen van toepassing is als de vijf voorgeschreven voorwaarden vervuld zijn, het bestuur niet mag steunen op het vervuld zijn van de derde voorwaarde om de vier andere niet te hoeven onderzoeken, al worden deze vier andere geacht vervuld te zijn als aan de derde voldaan is;

Overwegende dat het onderwerp van het onderhavige beroep, dat ingesteld is tegen een handeling van het Waals Gewest, de nietigverklaring is van de

beslissing waarbij het Waals Gewest weigert een attest af te geven waarin bevestigd wordt dat de voorwaarden vervuld zijn; dat, wat verzoekers betreft, deze vordering niet in de plaats gesteld wordt van enige vordering die ertoe strekt een subjectief recht te doen gelden waarop ze ten aanzien van het Waals Gewest aanspraak zouden maken; dat de omstandigheid dat het attest waarvan ze de weigering bestrijden hen in staat moet stellen bij de belastingdienst - die behoort tot de federale Staat -, en in voorkomend geval voor de justitiële gerechten, een politiek subjectief recht op een verminderd belastingtarief te doen gelden, niet betekent dat het bij de Raad van State ingestelde beroep tegen de handeling van het Waals Gewest in de plaats wordt gesteld van een rechtsvordering; dat blijkt dat in de complexe procedure die bij artikel 60*bis* ingesteld wordt, de beslissing van het Waals Gewest een op zichzelf staande beslissing is die als het ware los kan worden beschouwd van die nopens het aanspraak hebben op een verminderd belastingtarief, en dat ze uitgaat van een andere overheid; dat de Raad van State bevoegd is;

Overwegende dat verzoekers een eerste middel ontlenen aan schending van artikel 78 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, van artikel 2 van het programmadecreet van 17 december 1997 houdende verschillende maatregelen inzake belastingen, taksen en retributies, huisvesting, onderzoek, milieu, plaatselijke besturen en vervoer, aan machtsoverschrijding en aan onbevoegdheid van de steller van de handeling; dat ze in hoofdzaak betogen dat volgens artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, ingevoegd bij het voormelde programmadecreet van 17 december 1997, de Waalse Regering alleen mag bepalen op welke wijze het attest met het oog op de vermindering van successierechten wordt aangevraagd en afgegeven, maar haar er niet toe gemachtigd heeft te voorzien in rechtsmiddelen, zodat de steller van de eerste bestreden handeling onbevoegd was om als beroepsinstantie op te treden;

Overwegende dat artikel 60*bis* aan de Waalse Regering de bevoegdheid verleent om het attest af te geven; dat de bestreden beslissing wel degelijk door deze regering vastgesteld is; dat gesteld dat toekenning van een eerste niveau van beslissing aan een ambtenaar van het gewestelijk bestuur onwettig is, dan nog verzoekers die een beroep hebben ingesteld dat ertoe geleid heeft dat de beslissingsbevoegdheid opgedragen is aan de bij het decreet aangewezen overheid, er geen belang bij hebben het middel op te werpen; dat dat middel niet-ontvankelijk is;

Overwegende dat verzoekers een tweede middel ontlenen aan schending van artikel 2 van het voormelde programmadecreet van 17 december 1997,

van het beginsel dat elke bestuurshandeling moet steunen op aanvaardbare en in feite en in rechte niet tegenstrijdige motieven en van de wet van 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen; dat ze in een eerste onderdeel, samenvattend, betogen dat paragraaf 3 van het voormelde artikel 60*bis* betrekking heeft op de voorwaarden die moeten worden nageleefd na het overlijden van de *de cuius* en dat, op het ogenblik van dat overlijden, de na te leven voorwaarden moeten worden opgevat op basis van paragraaf 1, die niet de voorwaarde bevat waarop de beslissing gegrond is die in de bestreden handeling vervat is, namelijk de omstandigheid dat er geen werknemer tewerkgesteld is op het ogenblik van het overlijden, zodat de beslissing van 20 augustus 1998 onwettig is; dat ze in een tweede onderdeel, samenvattend, betogen dat de motivering van de beslissing van 20 augustus 1998 inhoudelijke tegenstrijdigheden bevat en veel weg heeft van een tautologische redenering, omdat de verwerende partij besluit dat de toepassing van de bepalingen van artikel 60*bis* impliceert dat er op het ogenblik van het overlijden van de *de cuius* een betrekking bestond;

Overwegende dat de verwerende partij in haar antwoord op het eerste onderdeel stelt dat het onderscheid dat verzoekers tussen de paragrafen 1 en 3 van artikel 60*bis* maken kunstmatig is, aangezien de in paragraaf 1 vervatte voorwaarden betrekking hebben op de successie als zodanig, terwijl de voorwaarden van paragraaf 3 de voorwaarden zijn die moeten worden vervuld door de erfopvolgers gedurende de vijf jaren na het overlijden, dat de woorden “gelijk blijft” aanleiding geven tot verschillende uitleggingen waarvan de keuze problemen stelt, zoals blijkt uit het onderhavige geschil, dat uit de keuze van deze woorden, die moeten worden opgevat in hun gebruikelijke betekenis, blijkt dat de wetgever gewild heeft de toekenning van de vermindering afhankelijk te stellen van de aanwezigheid van werknemers in de onderneming, dat het geen zin zou hebben de bepaling uit te leggen zoals verzoekers wensen, namelijk dat de vermindering kan worden toegekend als er geen enkele werknemer tewerkgesteld wordt, dat de voorgestelde interpretatie steun vindt in de voorbereidende werken van de bepaling door het bestaan van een betrekking op de voorgrond te stellen, en dat het voormelde besluit van 30 april 1998 de strekking bepaalt die moet worden gegeven aan de term “werknemer”, namelijk de persoon die met een arbeidsovereenkomst in dienst wordt genomen en die RSZ-bijdragen moet betalen, een hoedanigheid die de *de cuius* niet had, zodat het eerste onderdeel niet gegrond is; dat de verwerende partij in haar antwoord op het tweede onderdeel stelt dat de eerste bestreden handeling niet tegenstrijdig is, en dat het programmadecreet van 17 december 1997 niet het minimumaantal betrekkingen vastlegt dat in de onderneming bij het overlijden van de *de cuius* moet bestaan, omdat

het de wil van de wetgever was een vermindering toe te kennen voor bestaande betrekkingen en op voorwaarde dat 75 % ervan wordt gehandhaafd;

Overwegende dat in paragraaf 3, 2°, van artikel 60*bis* bepaald wordt dat, om aanspraak te kunnen maken op de vermindering van successierechten, "het in voltijdse eenheden uitgedrukte aantal werknemers binnen de onderneming tijdens de eerste vijf jaar na het overlijden gelijk blijft aan ten minste 75 %"; dat er tijdens de voorbereidende werken op gewezen is, enerzijds dat "het criterium betreffende de handhaving van de tewerkstelling alleen betrekking heeft op de loontrekkende medewerkers" (verslag, Doc. WGR 1997-1998, nr. 315/8, blz. 14), en, anderzijds dat "het doel van de maatregel erin bestaat een verminderd tarief toe te kennen als het overlijden aanleiding geeft tot overgang van het eigendomsrecht van een onderneming" (memorie van toelichting, Doc. WGR 1997-1998, nr. 315/1, blz. 2);

Overwegende dat volgens de lezing die gold toen de omstreden beslissing genomen is, in de bewuste bepaling niet uitdrukkelijk vereist wordt dat een minimumaantal werknemers tewerkgesteld wordt; dat in een in de rechtsleer gegeven commentaar van A. MAYEUR ("Nouveau régime de droit de succession en Région wallonne pour les transmissions d'entreprises", Les dossiers pratiques de fiscalité, nr. 98.9, 25 februari 1998) onderstreept wordt (blz. 22) "dat de onderneming geen minimumaantal werknemers hoeft tewerk te stellen bij het overlijden van de *de cuius* wil de vermindering kunnen worden toegepast. Een enkele werknemer volstaat (desnoods : de exploitant zelf)"; dat een soortgelijke commentaar betreffende het Brussels Gewest, gepubliceerd in De Nieuwsbrief Notariaal Fiscaal van 1999, nr. 2, van de hand van K. DE RAEYMACKER, in dezelfde zin gesteld is; dat bij ontstentenis van werknemers in de onderneming, de voorwaarde die vastgesteld wordt in paragraaf 3, 2°, vervuld wordt doordat ten minste één van de andere werkende vennoten in de plaats komt van de overleden werkend vennoot; dat uit geen enkele bepaling van het decreet van 17 december 1997 - vóór de wijziging ervan door het decreet van 16 december 1998, een wijziging die niet terugwerkt en geen betrekking heeft op het onderhavige beroep - blijkt dat de gewestwetgever de bedoeling zou hebben gehad de kleine ondernemingen waarin de exploitant of een van de werkende vennoten alleen werken, zonder dat loontrekkend personeel in dienst genomen is, niet in aanmerking te laten komen voor de vermindering; dat de bestreden handeling voortvloeit uit een verkeerde interpretatie van het decreet; dat het middel gegrond is;

Overwegende dat er geen aanleiding is om de overige middelen te onderzoeken, die, gesteld dat ze gegrond zijn, geen ruimere nietigverklaring kunnen meebrengen,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt de op 20 augustus 1998 door de Minister van Begroting, Tewerkstelling en Vorming genomen beslissing waarbij het beroep wordt verworpen dat op 16 juli 1998 ingesteld was tegen de beslissing van 7 juli 1998 van de directeur-generaal economie en tewerkstelling dat het landbouwbedrijf dat verzoekers exploiteren niet voldoet aan de voorwaarden bepaald in artikel 60*bis* van het Wetboek der successierechten, ingevoegd bij het programmadecreet van 17 december 1997, om reden dat de onderneming geen werknemers tewerkstelt.

Het beroep wordt voor het overige verworpen.

Artikel 2.

De kosten, bepaald op 21.000 frank, komen ten laste van de verwerende partij.

Aldus uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van de XIIIe kamer, op zesentwintig juni tweeduizend door :

de HH.	HANOTIAU,	kamervoorzitter,
	LEROY,	staatsraad,
	QUERTAINMONT,	staatsraad,
Mevr.	MALCORPS,	griffier.

De Griffier, **De Voorzitter,**

M. -Chr. MALCORPS. **M. HANOTIAU.**

VERTALING OVEREENKOMSTIG ARTIKEL 63,
EERSTE LID, VAN DE WETTEN OP DE RAAD VAN STATE,
GECOÖRDINEERD OP 12 JANUARI 1973.